

Gierik 16, december 1987

Emiel Willekens

KLEINE FRAGIELE verschijning
wat maak jij los
waarvan bevrijd jij mij
waarmee belast je mij
wat is mij je oogopslag
wat zijn mij je lichte haren

Maar wachteenseven Mij nietgezien
Liever lege momenten
zonder gepieker
het stompe geluk
van dag na eendere dag
van avond na avond en nog
en de deur in het slot
en geen woord dat wonden slaat

Te laat
Je bent gekomen
Je bent gebleven
In jou ben ik
lang al
klemgeschreven

HALF OM HALF

Neem nog een aspirientje
een glas whisky Het helpt niet
maar het maakt rustiger
mildert de kopzorg
en het helpt dus eigenlijk toch
Je gelooft het nog maar half
al is het waar: je oude klasgenoten
sterven als de vliegen
en je gelooft het half
gewoon als je bent
aan de toch steeds komende lente
en aan de gesprekken
over enzymen geest en materie
de oerknal het zwarte gat
het principe hoop
de voortgang het toeval
en de noodzaak
Je stoot per slot toch op een grens
en eindelijk op de dood
Raadsels zeg ik niets dan raadsels
Als je dat maar inziet
alles laat ik gelden
je kan alles
je kan zelfs tederheid
uitleggen als chemie
- hoewel lief kind
als ik jou zie
geloof ik het maar half
geloof ik liever blind

Guy Commerman

TIJD (uit: *Hoe iets aan het licht komt*)

Is tijd dan niets anders
dan stervende rimpels,
eindeloze erosie na de aardbeving,
de huid van de ouderling,
aarde,
gebroken door een bereidwillige glimlach?
Verbant de tijd de uren?
Is alles dan slechts
het terugdenken
aan dat wat belangrijk is
voor jezelf?
En is het verleden
slechts het kruisen
van ontelbare herinneringen,
het neerploffen van te rijp oogstfruit
- soms uitgewreten, leeggepikt -
op de allesverterende aarde?
Als de ruimte weent
en de rivieren hun verdriet overstromen
op de peinzende akkers,
dan vervloekt de boer de tijd,
het wachten op het afvloeiend leed,
ontkiemende woede.
Elke minuut is een stille foltering.
Er is geen groter leed dan arbeid,
die verdrinkt.
Maar de grootste pijn
is niets te voelen-
je moet het gras willen zoenen na de dauw,
de druppels lekkend van de halmen,
het speksel der aarde.
Bepaalt de zon de tijd
wanneer zij vreugde en verdriet
verdampt en droogt?

Wat komt eerst:
genezen of verwonden?
Niets is meetbaar.
Alleen het vergelijken
tekent
de grenzen
die wij willen overschrijden.

Is tijd dan niets anders
dan wat vergiffenis in de ruimte,
een ironisch trekje
van de Waarheid
omtrent het Zijn?

Dirk Claus

DE TIJD

En dan weer dezelfde dag,
de dag die zich uitstrekt
over de ganse tijdlijn, spijtig
langzaam en zorgenvol vol
als een rotte appel, waarin
de maai aaiend de appel-
wand koestert: zijn voeding
en de lange gang van donkerte
steeds verder de tijd vretend,
naar de schil toe. Hoe kan
men zich verblijden in het uitzakken
van een begrip dat tijdeloos is.

De tijd immers kent geen tijd en
gaat zichzelf voorop, splijt zich
in honderdduizend stukjes, gelovend
dat deze gensters, uit de energie
gestampt en getemperd, - een ex-
otisch vuurwerk van belevenis,
herinnering en uitgestrekte pijn,
welhaast een aantijging tegen het
leven zelf, een waarheid zou
zijn in een identieke ruimte. Dit
gevecht tussen beiden is slechts een
moment van menselijke ijdelheid.

Nooit werd enige waarheid waar
gemaakt, noch bevestigd, noch gestaafd,
in tijdseenheden gemeten. De leugen is
een spel van waarheid en fictie,
die zich als een trage worm doorheen de appel
bijt, zichzelf voedend aan zijn
bescherming, en zijn voedsel als een
beschutting gebruikend, nooit opgevend
en moedig zichzelf bevruchtend naar de
oppervlakte strevend, tot hij het verblindend
licht van de waarheid als een gesel
aan de wereld verkondigt.

Alain Delmotte

LIJFSBEHOUD

Bomen durven meer dan mensen: zij groeien
als vanzelf uit een opgeschrikte aarde, verbaasd
dat zij bestaan in het onwrikbare
nat van de bodem.

Zij geloven, hoe ongelooflijk ook,
met gore ingewanden geloven zij
de winters die ze ooggesloten ondergaan
het stil geweld waarmee zij ruisen.

In een beginnend groen geworteld
strekken zij hun takken levensgroot bloot
of bloeien hoogdagenlang: onverheeld aanwezig.

HET UURWERK VAN DE ZOMER

1.
De zomer zingt het huis.
De kamers getuigen van verstikkend
stilleven.

Het bed ligt roerloos gespreid.
De gordijnen zijn opzijgeschoven
en de ramen uit ademnood geopend.

Lichtval scherpt, treft stoel en kast
door zwaartekracht verslagen.

De dingen staan in hevig evenwicht.
Op de tafel een krant
die de datum draagt.

Een integraal vandaag.

IMPRESSION SOLEIL LEVANT

En op een morgen spoelt
plotseling meer zon aan.

Geluiden , geloofd
uit het wegebbend erts van de nacht.

De zee - nu niet langer donker is.

De eerste meeuwen schieten aan,
Krassend in een nog blauwledige lucht.

De duinen raken los,
behoren al meer tot het uitzicht,
al weer tot het licht.

NAZOMER EEN BLOEDSPOOR

Nazomer, een bloedspoor
gewekt uit een losbandige oogst.

Stromend door de wervelkolom
blijkt er soms nog zon te over.

Naar trage dorheid verschuift het loof.
Een donkerte, onbedekt. Most en grondmist.

Onder de hersenschors van de zoden;
de landerijen laaien uitgeademd na.

PAVESE 27 AUGUSTUS 1950

Dit gericht en stil gebeuren
zo paradoxaal muzikaal.

Een kamer in waziger licht
verdwijnt en ternauwernood
een boek. Lavorare Stanca.

De schemer die de stemmen
in bleke huizen jaagt.

Het blote botte platteland,
ellenlang, de aarde kauwend.

En dan, avondschadelijk,
in langzaam decrescendo:
Het linnen van de nevel,
Het hijgen van het gras.

PLATTEGRONDEN

1.

Een vergezicht is vooral
veel pijn hebben.

Ontbloot; geschraagd
onder kaalslagen

van weerlicht en wolken.

Polders tot op het bot.
Plattegronden waartussen

- in het slijk verstrikt -

het krenken van de dorpen.

LEVENSOMSTANDIGHEDEN

Gewichtloos in een ijle eeuw,
verdwaasd als na een nederlaag,
koud en kaal, uitgehold en leeg.

Levensomstandigheden,
liggend, stikkend in het veilig huis,
achteraan de hersenen, hikkend,
in een meewarig ja-geknik.

Nochtans door nostalgie
voorlopig nog niet uitgedaagd,
wordt af en toe het werkwoord
beweging en verweer,

groeit tussen falen en ademen
een plots weerbarstig "nee".

Thierry Deleu

VERGEEFS

Ik leg mijn huid over de bomen
en naakter ben ik in mezelf.
Op de rooilijn van de nacht loop ik
in evenwicht tussen dag en dood.

Alleen in dit bodemloos landschap
fluit ik opvallend de oren dicht.
De vogels van de angst talmen.
En ook de wind houdt zijn adem in.

Onhandig de handen houd ik
mijn daden in een wens gekneld,
in een waas gehuld, mezelf vergeten.
De nacht vloeit overvloedig toe

en in het ritselen van een ooglid
herken ik de hand van de dood.
Straks wordt het dag in de bomen,
en stoot vergeefs in mijn rug het licht.

A.L. Bazaar

CLOSE UP

Zijn Chesterfield gloeide in de nacht,
haar begeerte groeide met de avond.
Ze stonden, reddeloos, gehavend
in het licht van auto's op de baan.

Zijn hand brandde op haar rug,
haar ogen keken in de avond.
Ze stonden, reddeloos, gehavend,
en keerden naar huis terug.

Doorheen de lichten op de baan
en de weemoed van de kille avond,
proefde hij haar traan, reddeloos
en gehavend zijn ze terug gegaan.

BUREELTRAGEDIE

In het bureel is weer wat zon,
is weer wat licht gekomen.
Ik kan niet zitten dromen
Achter mijn zwarte Remington.

Ik schrijf: "Veuillez agréer",
maar het wordt ellendig heet
in deze hoge keet. Moed,
morgen gaan we weer naar zee!

Zes uur, de dag is weer voorbij,
nu kunnen we 't kantoor verlaten.
Maar las een heksenkind gehaten
Staat reeds "overwerken" aan mijn zij.

BANALE BALLADE

Er zit een streepje zon
in mijn kamer.
Och, wat een rijkdom!

Ik ken een jonge vrouw
en zwoer haar eeuwig trouw, -
maar het werd één jaar ...

Een jonge man loopt door de straat,
het regent, maar hij staat
te wachten op zijn liefje ...

Kleine zaken zonder belang,
banale liedjes zonder zang.
Maar 't is geen lach ...

SONNETJE

Hoeveel gedichten beginnen niet met "ik"
en hoe weinig wordt er over "jou" gesproken.
Als compensatie voor jullie pik,
die door een rijmend tekstje wordt gewroken.

Zijn er nog gedachten die naar buiten slaan,
of blijft alles op een potje zitten?
Kan men nog iets verder gaan,
of blijft men verder over zichzelf vitten?

Soms zou men denken dat poëzie niet eens bestaat,
en dat men zomaar iets verzint, wie weet
dat iemand jou ernstig neemt en met jou meegaat ...

Of dat iemand ook over zichzelf zit te grienen,
zonder dat hij of zij de anderen ziet of hoort
en zomaar bootje vaart zonder zijn riemen.

AFSCHEID

Ze zei, met in het oog een kleverige traan:
ik ga, de Underwood laat ik staan.
Met mijn glanzende nylons,
in het plastic licht van de maan,
zal ik gaan.

Ze klom in de lift, sloeg de deuren dicht.
De haren hingen holvoor haar aangezicht.
Ze wuifde de rood genagelde hand,
en in het licht van de dagelijkse brand
zei ze:
Ik ga!

Ze duwde de knopen de lift schoof vlug
de diepte in. Zelfs de lange zucht
ontsnapte kaum haar rode mond.
Ze boog het blonde hoofd ten grond,
en ging ...

François Boni

DE BLINDE KRACHT

Zoals golven sterven
op het strand
doven de geheimen
van mijn innerlijke tuin

de resten van het bacchanaal
zijn gestrand
in een kater vol ontbering

een nieuw voorjaar
kiemt een kleed van
bevallen anemonen

toch zwelt de steenwoestijn
van vreemde vrienden aan

nu allen vertrokken zijn
resten mij witte schaduwen
in een seizoen van
marmeren licht

gelijke een regenwolk
die rijp van regen is
naderen voetsporen
naar en nieuwe dimensie

pendelen tussen verleden
en "het zijn"
keer ik lichtelijk
geschonden in mijzelf
terug

Jan Gloudemans

VOORBIJ DE VERBANNEN VERLANGENS

in de stad vol onderofficieren
hebben de woorden kamer te huur
heilige gewoonten bevolken kille katedralen
waar opgespaarde gevoelens worden opgedeeld
in kaart gebracht met vastgeroeste ernst

getooid met tekens van dienstbaarheid
schrijven klerken de geschiedenis
met slijm van alledaagse dingen

maar voorbij de verbannen verlangens
droomt de dichter verzonnen horizonnen
het heilig vuur een bevroren droom
want vuurvast en boven droom verheven
draagt hij d'asbesten kroon der ongelijken
naar de muur van onbegrip waartegen hij
voorgoed zijn scheve smoel zal schenden
een voorrecht waar men nimmer van geneest

KLEINE RODE VINGERWIJZING IN STEEN

de maan maakt gele geluidjes
maar ik hang boven de zwoele schuren
genagelde uit een vel vol gaten

cerebrale cello speelt onophoudelijk
werpt sluiks cycloopenoog
naar de smalle heupenhoop bij de wasplaatsen

visioenen stollen in mijn ogen
en achter de geuren van heiligheid
sterven nachtvlinders in oneven kleuren
als doodgewone insekten

in mijn huis wonen de nutteloze handen
die knagen aan de nagelaten kinderverhalen
en in de gesloten haard met de verweerde lentegezichten
bloeit mijn hart een doodgeboren bloem bevroren:

kleine rode vingerwijzing in steen

HET GELUID DER JONGE JAREN

het geluid der jonge jaren versmacht
verstikkende liefde van coconspinnars
ingekapseld uiteindelijk uitdeinend in
vergeten en bedolven onder bevroren stof

is dit het leven waarvan wij droomden
de droom waarmee men leven moet
de kamers met uitzicht op later
zijn bewoond door verre verlangens
en geuren uit een oud verhaal

ach het achteloos afscheidnemen
dat van we zullen nog wel zien
opeens een leegte en een stilte
in dit land van mist en lage achterdocht
kan onherroepelijkheid niet verword
en wat ongezegd bleef wordt verdriet
Het zand bij wijkend water uw gelaat

uit palmpitten mijn ogen
geperst het licht geperst
olie op het fel verlaten rood
van lippen waaraan woorden stranden

IK LUISTER NU MET VINGEROGEN:

het zand bij wijkend water uw gelaat
is koel en ondoorgrondelijk gaaf
maar uw zee is verschaald
en in de oksel van uw duinen
het helmgras van de haat

ik woon in uitgekankerd wrakhout
een huis vol achteloze passie
er rest mij niets
dan schuim van alledaagse dingen
en van de aangespoelde schelpen
het witgekalkte leed

ALS

als
als ik
als ik weg zal zijn
zal niets veranderd zijn
of toch bijna niets
misschien
de wolken even mooi
dat achteloos gebaar
van wegstrijkende haren
en tederheid
de uren van herinnering
vergliddend in vergeten
maar onontkenbaar als de zee
een glimlach van herkenning
om alles wat anders is
geworden

DAN ZIJT GIJ MIJ HET LIEFST

dan zijt gij mij het liefst mijn lief
als gij verzadigd al uw weelde
herschikt naar uw believen en schenkt
aan mij verrukte vreemdeling die verdwaald
in uw lichamelijk landschap vol schaduw
en geuren naar tekens van herkenning speurt

als alles is gezegd tot ver voorbij de woorden
mijn hijgend hart het hooglied verder zingt
de storm is uitgewoed mar niets is uitgewist
de sporen zichtbaar op uw huiverige huid
als de zon blijft staan de tijd versteent
en ik herboren in uw oneindigheid
mijn lief dan zijt gij mij het liefst.